

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Vztah českých občanů k České republice – říjen 2015

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v15-10</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>5. – 12. 10. 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1045</i>
Počet tazatelů:	<i>217</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.132, OV.137a, OV.143, OR.125</i>
Zveřejněno dne:	<i>26. října 2015</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

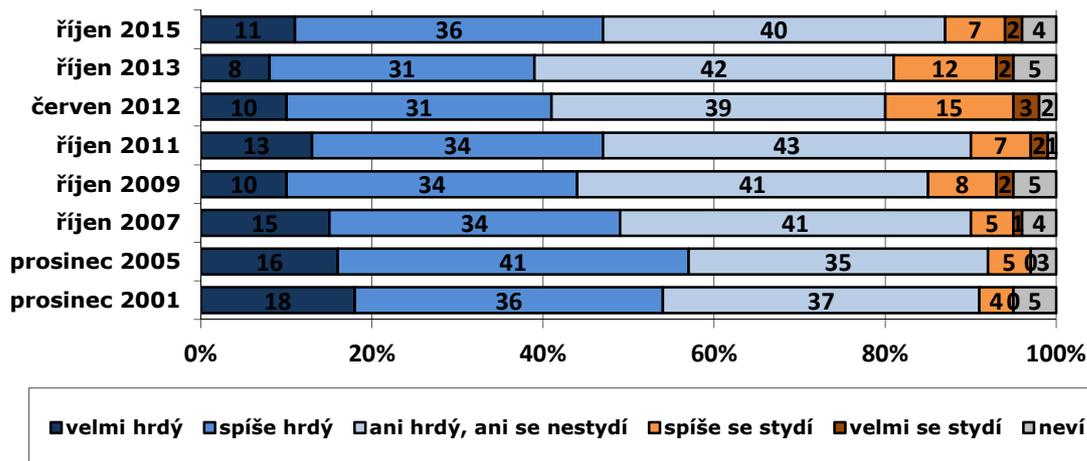
Součástí říjnového šetření CVVM byl i blok otázek věnovaný vztahu českých občanů k České republice. Podrobněji jsme se zajímali o to, zda jsou Češi hrdí na své české občanství, zda by si v případě možnosti volby vybrali k životu Českou republiku a zda by se dobrovolně přihlásili k účasti na její obraně, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení.

Nejprve jsme se všech dotázaných zeptali, do jaké míry jsou hrdí, nebo se stydí za to, že jsou občany České republiky.¹ Necelá polovina českých občanů (47 %) je hrdá na to, že jsou občany našeho státu, 40 % oslovených uvedlo, že nejsou ani hrdí, ani se nestydí, a pouze necelá desetina (9 %) respondentů v souvislosti s českým občanstvím pociťuje stud (z toho 2 % uvedla, že se za svou příslušnost k České republice dokonce „velmi stydí“). 4 % oslovených nedokázala svůj vztah k České republice posoudit a zvolila proto odpověď „nevím“.

Hrdost na to, že jsou občany České republiky, častěji deklarovali dotázaní starší 60 let (52 %), lidé s vysokoškolským stupněm vzdělání (58 %), respondenti označující svoji životní úroveň jako dobrou (54 %) a lidé, kteří se politicky řadí na pravou část politického spektra (56 %).

¹ Znění otázky: „Nyní se prosím zamyslete nad Vaším vztahem k České republice. Do jaké míry jste hrdý nebo se stydíte za to, že jste občanem České republiky. Jste...“ Možnosti odpovědí: „velmi hrdý; spíše hrdý; nejste ani hrdý, ani se nestydíte; spíše se stydíte; velmi se stydíte“.

Graf 1: Pocit hrdosti či studu za to, že je občanem České republiky - časové srovnání

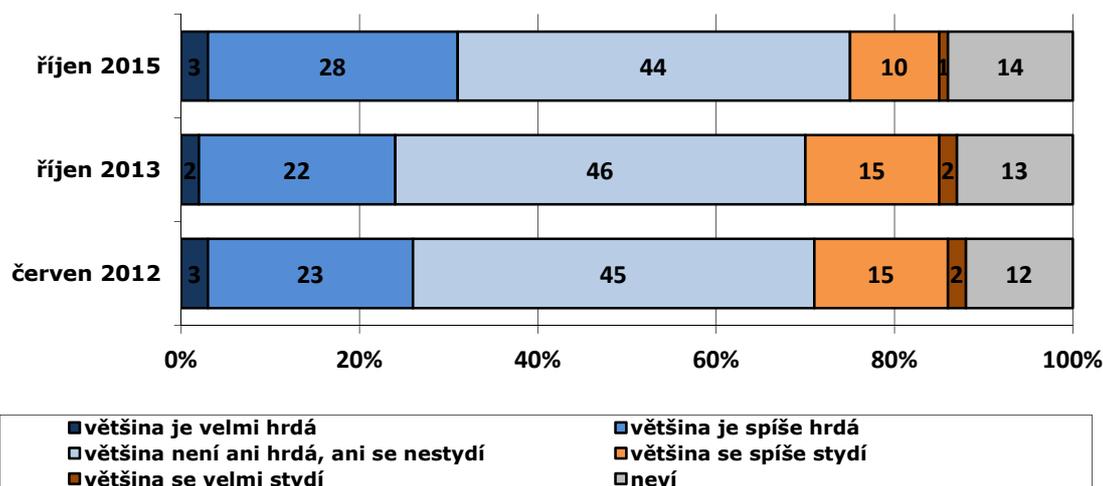

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 5. – 12. 10. 2015, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazuje graf 1, pocit hrdosti českých občanů na státní příslušnost k České republice v porovnání se situací v říjnu 2013 vzrostl o 8 procentních bodů, naopak stud na české občanství v současnosti pociťuje o 5 procentních bodů méně dotázaných než před 2 roky. Aktuální výsledky jsou tak srovnatelné s těmi, zjištěnými v říjnu 2011, a současně pocit hrdosti zůstává o něco nižší než v letech 2001 a 2005, kdy byla na české občanství hrdá nadpoloviční většina respondentů. Pocit studu v souvislosti s českým občanstvím byl nejsilnější v letech 2012 a 2013 a v současnosti se pohybuje kolem jedné desetiny oslovených, podobně jako v letech 2009 a 2011.

V šetření realizovaném v říjnu 2015 nás dále zajímalo, zda se dotázaní domnívají nebo nedomnívají, že ostatní lidé žijící v ČR jsou hrdí nebo se stydí za to, že jsou českými občany.²

Graf 2: Názory respondentů na pocit hrdosti či studu na české občanství ostatních lidí žijících v ČR - časové srovnání

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 5. – 12. 10. 2015, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

² Znění otázky: „A nyní se prosím zamyslete nad ostatními lidmi žijícími v ČR. Myslíte si, že většina z nich je hrdá nebo se stydí za to, že jsou občany České republiky?“ Možnosti odpovědí: „Většina je velmi hrdá; většina je spíše hrdá; většina není ani hrdý, ani se nestydí; většina se spíše stydí; většina se velmi stydí“.

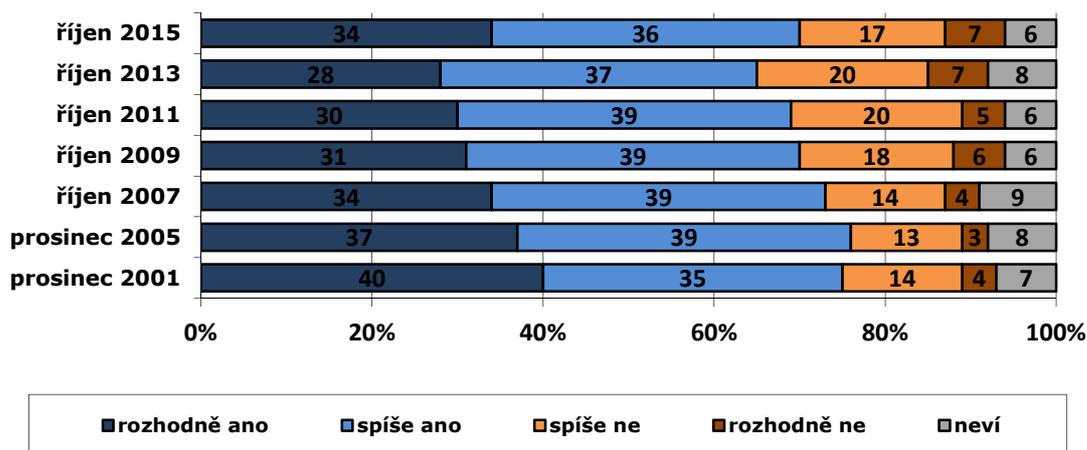
Necelá třetina oslovených (31 %) se domnívala, že ostatní lidé žijící v ČR jsou hrdí na to, že jsou občany naší země, 44 % soudí, že většina lidí není ani hrdá, ani se nestydí, a o málo více než desetina (11 % respondentů) vyjádřila názor, že většina českých občanů se za svou příslušnost k České republice stydí. 14 % respondentů nedokázalo na otázku odpovědět a zvolilo možnost „nevím“.

Podrobnější analýza ukázala, že názor respondenta na to, zda jsou ostatní lidé hrdí na své českého občanství, výrazně koreluje s vlastním pocitem hrdosti či studu. Lidé, kteří jsou hrdí na to, že jsou občany České republiky, se tedy častěji domnívají, že i ostatní lidé mají stejné pocity. Jinak v názorech na pocit hrdosti u ostatních občanů ČR nebyly výraznější rozdíly mezi respondenty různého věku, vzdělání či politické orientace. Hrdost na české občanství ale ostatním občanům o něco častěji přisoudili dotázaní, kteří označují životní úroveň své domácnosti jako dobrou.

Otázka, v níž měli respondenti odhadnout míru hrdosti či studu ostatních lidí žijících v ČR na to, že jsou občany České republiky, byla ve stejném znění respondentům položena také v červnu 2012 a v říjnu 2013. V porovnání s těmito výzkumy se dotázaní občané v současnosti o něco častěji domnívají, že jsou čeští občané na svou příslušnost k České republice hrdí (nárůst pozitivních odpovědí o 7 procentních bodů oproti roku 2013 a o 5 procentních bodů oproti roku 2012).

Všech respondentů jsme se dále zeptali, zda by si vybrali k životu Českou republiku, pokud by měli možnost volby³.

Graf 3: Kdybyste měl možnost vybrat si zemi, ve které byste chtěl žít, vybral byste si Českou republiku? – časové srovnání

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 5. – 12. 10. 2015, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.*

Seđm z deseti českých občanů (70 %) by si v případě možnosti volby zvolilo k životu Českou republiku (z toho 34 % uvedlo, že by si Českou republiku vybralo „rozhodně“ a 36 % „spíše“). Necelá čtvrtina obyvatel ČR starších 15 let (24 %) by si ČR jako zemi, kde by chtěla žít, nevybrala, v tom 17 % „spíše“ a 7 % by si ji „rozhodně“ nevybralo. 6 % oslovených na otázku nedokázalo odpovědět a zvolilo proto možnost „nevím“.

Českou republiku by si v případě možnosti volby jako zemi, ve které by chtěli žít, častěji zvolili ženy (74 %), lidé starší 60 let (82 %), občané považující svoji životní úroveň za dobrou (73 %) a důchodci (81 %). Výraznější rozdíly neexistují mezi lidmi různého vzdělání a politické orientace.

Naopak mezi respondenty, kteří uvedli, že by si Českou republiku za zemi vhodnou k životu nezvolili, bylo více mužů (nevybralo by si ji 28 % z nich), mladí lidé ve

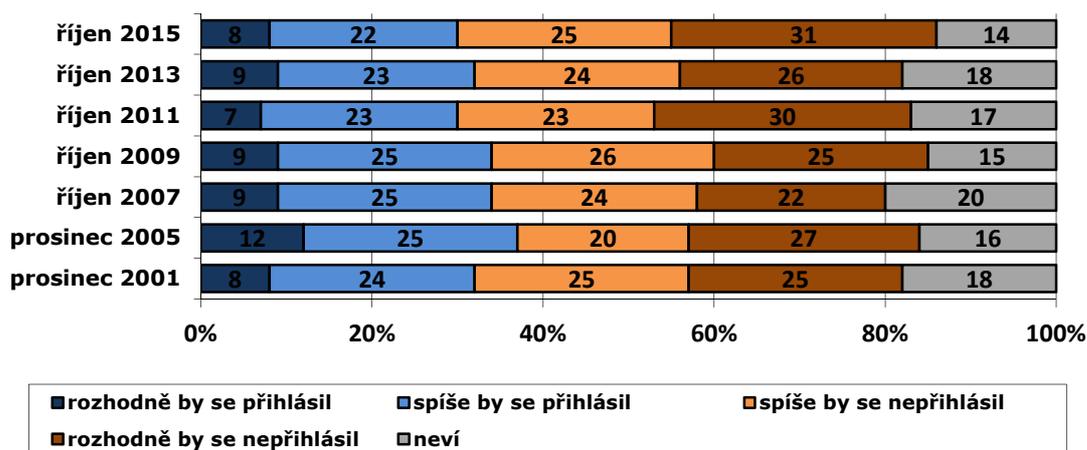
³ Znění otázky: „Kdybyste měl možnost vybrat si zemi, ve které byste chtěl žít, vybral byste si Českou republiku?“ Možnosti odpovědí: „Rozhodně ano; spíše ano; spíše ne; rozhodně ne.“

věku 15 až 29 let (34 %), respondenti, kteří jsou momentálně nezaměstnaní (46 %), lidé označující svoji životní úroveň jako špatnou (35 %) a lidé, kteří se stydí za to, že jsou občany České republiky (67 %).

V časovém srovnání vidíme, že podíl lidí, kteří by si v případě možnosti volby země, ve které budou žít, zvolili Českou republiku, v období let 2001 až 2013 trvale klesal, přičemž k poklesu docházelo výhradně v kategorii „rozhodně ano“ a naopak rostl podíl těch, kteří by si Českou republiku k životu „spíše“ nevybrali. V aktuálním výzkumu ovšem došlo k obratu, když podíl občanů, kteří by si ke svému životu „rozhodně“ vybrali Českou republiku, stoupl o 6 procentních bodů.

Všem respondentům jsme dále položili otázku, jak by se oni osobně zachovali v případě, že by se Česká republika ocitla ve vojenském ohrožení.⁴

Graf 4: Ochota dobrovolně se přihlásit k účasti na obraně ČR, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení – časové srovnání

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 5. – 12. 10. 2015, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V případě vojenského ohrožení naší vlasti by se dobrovolně k její obraně přihlásili tři z deseti českých občanů (30 %), v tom necelá desetina občanů (8 %) by se podle svých slov „rozhodně“ přihlásila, další necelá čtvrtina (22 %) by se „spíše přihlásila“. Čtvrtina oslovených (25 %) uvedla, že by se k obraně naší vlasti dobrovolně „spíše nepřihlásila“, další téměř třetina (31 %) by se „rozhodně nepřihlásila“. 14 % oslovených si nebylo jistých, jak by se v dané situaci zachovalo.

Časové srovnání v případě této otázky nevykazuje jednoznačný trend, v posledních 5 letech rozložení názorů veřejnosti na tuto otázku zůstává poměrně stabilní.

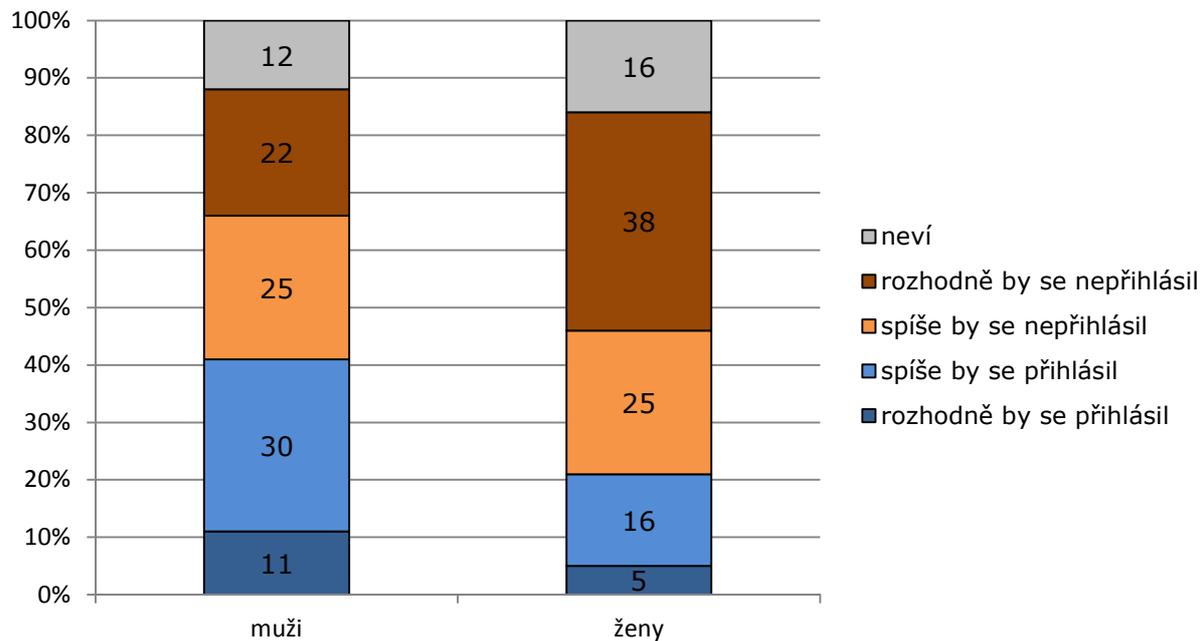
V deklarované ochotě dobrovolně se přihlásit k obraně naší vlasti v situaci, kdy by se ocitla ve vojenském ohrožení, se značně lišily jednotlivé skupiny obyvatel. Velké rozdíly samozřejmě panovaly mezi muži a ženami, když mezi muži tuto ochotu deklarovalo 41 % dotázaných, mezi ženami pak 21 % (viz graf 5).

Z hlediska věku se pak ochota k dobrovolné účasti na obraně naší země nijak významně nelišila s výjimkou respondentů starších 60 let, kde byla významně nižší. Výraznější rozdíly nepanovaly ani mezi lidmi s různým stupněm nejvyššího dosaženého vzdělání. Větší ochotu dobrovolně se přihlásit k obraně naší země v případě jejího vojenského ohrožení deklarovali lidé, kteří se cítí být hrdí na české občanství a kteří by si v případě možnosti volby zvolili Českou republiku za zemi, v níž chtějí žít. O něco

⁴ Znění otázky: „Kdyby se Česká republika ocitla ve vojenském ohrožení a Vy byste měl možnost dobrovolně se přihlásit k účasti na její obraně, jak byste se rozhodl?“ Možnosti odpovědí: „Rozhodně byste se přihlásil; spíše byste se přihlásil; spíše byste se nepřihlásil; rozhodně byste se nepřihlásil.“

častěji by se na obraně vlasti podle svých slov podíleli lidé, kteří označují životní úroveň své domácnosti jako dobrou.

Graf 5: Ochota dobrovolně se přihlásit k účasti na obraně ČR, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení podle pohlaví

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost, 5. – 12. 10. 2015, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.